

**Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra Științe socioumane și asistență socială**

**Curriculum
la disciplina universitară
Civilizație și cultură europeană**

**Autor:
Lidia Pădureac, conf.univ., dr.**

Bălți – 2014

**Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra Științe Socioumane și asistență socială**

**Curriculum
la disciplina universitară
Civilizație și cultură europeană**

Autor: Lidia Pădureac, dr.conf.univ.

**Discutată în ședința
Catedrei Științe Socioumane și asistență socială
la data de _____ 2014
Proces-verbal nr. _____**

**Aprobată în ședința Consiliului
Facultății de Drept și Științe sociale
_____ 2014
Proces-verbal nr. _____**

Recenzenți:

- **Teo-Teodor Marșalcovschi, dr.conf.univ.**
- **Igor Cojocaru, dr.**

Cuprins

I.	Argument (Conceptul disciplinei).	4-5
II.	Obiectivele generale (standardele curriculare) ale disciplinei la nivel de: a) cunoștințe; b) capacități; c) atitudini.	5-6
III.	Administrarea disciplinei.	7
IV.	Tematica și repartizarea orientativă a orelor: a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs / prelegeri; b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar / laborator.	7-10
V.	Competențe și conținuturi.	10-15
VI.	Evaluare finală.	15
VII.	Chestionar.	16-17
VIII.	Bibliografie selectivă. Model de test	17-18 19
IX.	Fișa disciplinei	20-21

I. Argument (Conceptul disciplinei)

Dezvoltarea societății umane în timp istoric și spațiu geografic s-a realizat cu intensitate diferită, creînd focare și centre de civilizație, componentele căreia s-au modificat odată cu geneza și evoluția sistemelor axiologice. Conținutul noțiunii „civilizație” a suportat importante transformări pe parcursul timpului. Caracteristicile atribuite unei comunități civilizate în antichitate sunt altele decît cele pentru evul mediu, cele medievale sunt diferite de epoca modernă, însă pentru toate epocile este specific a considera „civilizație” complexul de fenomene, procese, aflate mai avansat în comparație cu restul omenirii, fapt care putea fi atins prin acumularea culturii materiale și spirituale. Civilizația s-a constituit în antichitate, s-a modificat în evul mediu, s-a consolidat în epoca modernă, fiind preluată și consolidată de societatea contemporană.

În *antichitate* s-au format două focare de civilizație: în Orient și pe continentul european. Principalele centre ale focarului european au fost Grecia și Roma. Trecerea la modul de viață sedentar, formarea statului, apariția scrisului reprezintă trăsăturile fundamentale ale civilizației antice. Evoluția societății a confirmat că la baza civilizației moderne stă civilizația greacă și romană, începînd cu sistemul politic axat pe regimul democratic din Atena, cel republican din Roma și continuînd cu filosofia, dreptul, matematica, medicina, arhitectura, teatrul, retorica. Poziția geografică i-a obligat pe vechi elini să cunoască arta navigației și să intre în contact cu diverse popoare și culturi, mai ales cele orientale, de la care au preluat elemente ce adaptate la condițiile europene au consolidat originalitatea acestei civilizații. Prin intermediul Imperiului Roman datorită sistemului de drept, a culturii, a religiei creștine a avut loc o uniformizare culturală originală a continentului. Popoarele europene au moștenit temperament dublu: de la greci au preluat geniul sentimentului estetic, iar de la latini – geniul voinței.

Evul mediu, provocat de marea migrațiune a popoarelor, inițial a întrerupt ritmul de dezvoltare, însă prin sinteza elementelor scandinave cu cele băștinașe în contextul consolidării creștinismului s-a conturat un nou sistem de valori. Regele franc Carol cel Mare, supranumit „părintele civilizației europene” a contribuit la resuscitarea continentului. Imperiul Bizantin a reprezentat nucleul estic european unde s-au întîlnit elementele orientale cu cele grecești și romane. Statele Europei de Vest – Franța, Marea Britanie, statele italiene, Spania, Portugalia, Olanda – în scurt timp au devenit centre de atracție pentru restul omenirii, dictînd moda politică, socială, cotidiană, culturală. Descoperirile geografice, intensitatea vieții economice, transformările din domeniul spiritual și cultural au provocat Renașterea italiană, care s-a transformat într-un adevărat fenomen european de revenire selectivă la cele mai frumoase valori antice, adaptate noilor realități.

Epoca modernă a debutat cu revoluțiile burgheze din Europa, care au orientat statele lumii spre sisteme politice democratice, drepturi și libertăți personale, garantarea șanselor egale pentru toți membrii societății. Transformările bruște și radicale din economie au generat revoluțiile agrară și industrială. Ritmul înalt de dezvoltare a permis Europei de Vest să-și mențină înflăcărea. Totodată partea estică, sudică, sud-estică, balcanică era încătușată de dominația imperiilor timpului, rămînînd fără speranță la progres. În secolul al XIX-lea numit și al națiunilor s-a conturat conștiința națională, popoarele și-au intensificat lupta de eliberare, dorind crearea statelor independente cu regimuri democratice.

În *epoca contemporană* intensitatea civilizației și culturii europene a suportat ingerința celor două războaie mondiale, însă nu și-a pierdut din consistență, revenind la starea normală la sfîrșitul secolului XX, cu noi perspective protejate de UE la începutul secolului XXI. Politologul american Samuel P. Huntington menționează printre cele 7-8 civilizații contemporane civilizația europeană cu o poziție universală specifică. Anume Europa a inițiat democrația, drepturile și libertățile personale, care astăzi au devenit valori universale, fără care omenirea nu concepe progresul.

Republica Moldova face parte din spațiul geografic cultural european și își declară dorința de a se integra multiaspectual în spațiul unic european. Un domeniu important de integrare este învățământul. În instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova au fost elaborate și implementate discipline axate pe studiile europene. Una din acestea este *Civilizație și cultură europeană – disciplină care studiază geneza și evoluția civilizației și culturii europene din cele mai vechi timpuri pînă în prezent*, contribuind la orientarea studenților în sistemul de valori europene constituit pe parcursul timpului, la crearea atitudinilor argumentate față de fenomenele europene.

II. Obiectivele generale (standardele curriculare) ale disciplinei la nivel de:

a) cunoștințe:

- să cunoască principalele fenomene, procese sociale, politice, culturale care au avut loc pe continentul european din cele mai vechi timpuri pînă în prezent;
- să identifice factorii care au contribuit la geneza și evoluția civilizației și culturii europene;
- să cunoască cauzele și conținutul procesului de formare a principiilor democratice antice și moderne;
- să distingă arealul de funcționalitate a valorilor civilizației și culturii europene;
- să identifice cele mai importante transformări culturale, politice, sociale care au avut loc pe continentul european în epocile: antică, medievală, modernă, contemporană;
- să cunoască rolul pe care l-au avut personalitățile marcante în formarea și dezvoltarea civilizației și culturii europene;
- să aibă o viziune de ansamblu asupra istoricului civilizației și culturii europene;
- să distingă aspectele specifice și comune ale civilizației și culturii, constituite de popoarele europene;
- Să cunoască și să utilizeze în comunicare limbajul de specialitate.

b) capacități:

- să analizeze și să interpreteze cauzalitatea și schimbarea în procesele și fenomenele care au avut loc pe continentul european în epocile antică, medievală, modernă, contemporană;
- să dezvolte capacități de comparare a fenomenelor și proceselor culturale care s-au desfășurat pe continentul european;
- să stabilească relația cauză-efect sau interdependența dintre componentele civilizației și cele ale culturii care s-au manifestat la popoarele europene pe parcursul timpului;
- să explice impactul vieții politice, sociale, economice asupra dezvoltării culturii și a vieții cotidiene la popoarele europene;
- să aprecieze fenomenele din cultura și civilizația europeană în contextul celor universale;
- să dezvolte capacități de investigație și deprindere de muncă intelectuală implicate de studiul fenomenelor istorice, culturale europene;
- să argumenteze transformările produse civilizația și cultura europeană pe parcursul epocilor antică, medievală, modernă și contemporană;
- să realizeze sinteze, discursuri, eseuri, pornind de la diferite surse informaționale, documentare.

c) atitudini:

- să înțeleagă principalele fenomene, procese din civilizația și cultura europeană care s-au realizat în epocile antică, medievală, modernă și contemporană, în vederea formării atitudinii corecte față de trecutul și prezentul acestei părți a lumii;
- să manifeste devotamentul față de principiile democrației și a sistemului de valori europene formate pe parcursul timpului;
- să conceapă transformările de pe continentul european ca proces integru și interdependent;
- să-și creeze atitudine argumentată față de fenomenele din cultura și civilizația europeană;
- să manifeste atitudine optimistă în spiritul umanist, a valorilor universale, a apartenenței la cultura universală prin prisma celei europene și românești;
- să manifeste încredere în progresul societății europene contemporane;
- să conștientizeze, prin prisma trecutului, apartenența, spirituală și culturală a Republicii Moldova la spațiul european;

III. Administrarea disciplinei

Codul disciplinei în planul de învățământ	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore			Evaluare		
			Curs	Seminar	Laborator	Forma	Conținutul	Credite
	I	IV	30	30		Scrisă	test	4

IV. Tematica și repartizarea orientativă a orelor

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs / prelegeri:

nr. d/o	Tema prelegerii	nr. de ore
1	Constituirea primelor focare de civilizație: Geneza și evoluția civilizației antice grecești.	2
2	Geneza și evoluția civilizației antice romane.	2
3	Civilizația geto-dacă.	2
4	Formarea civilizației medievale europene.	2
5	Civilizația și cultura bizantină	2
6	Civilizația și cultura Europei de Vest în sec. IX-XV.	2
7	Impactul bisericii creștine asupra civilizației și culturii europene.	2
8	Renașterea și Iluminismul european.	2
9	Civilizația și cultura medievală în Spațiul Românesc.	2
10	Valorile politice, sociale, culturale ale epocii moderne.	2
11	Impactul revoluțiilor și războaielor din epoca modernă asupra civilizației și culturii europene.	2
12	Spațiul românesc – parte componentă a civilizației moderne europene.	2
13	Influența factorul politic și militar asupra civilizației și culturii europene în prima jumătate a secolului XX.	2
14	Dimensiunea culturală a integrării europene.	2
15	Realizări și perspective în civilizația și cultura europeană la începutul sec. al XXI-lea.	2

**b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor
la seminar / laborator:**

nr. d/o	Tema seminarului	nr. de ore
1	<p>Geneza civilizației și culturii europene.</p> <p>I. caracteristicile civilizației antice</p> <p>II. civilizația greacă</p> <p>a) etapele evoluției civilizației grecești</p> <p>b) orașul-polis – centru de civilizație. Atena, Sparta</p> <p>c) specificul civilizației grecești</p> <p>d) cultura greacă în perioada clasică și elenistică.</p> <p>III. Civilizația romană.</p> <p>a) Specificul civilizației romane</p> <p>b) Cultura romană</p> <p>c) Impactul Imperiului Roman asupra culturii și civilizației europene .</p>	4
2	<p>Civilizația geto-dacă.</p> <p>a) Caracteristicile civilizației geto-dace în sec. VI î.Hr.-I p.Hr.</p> <p>b) Religia geto-dacă</p> <p>c) Cultura geto-dacă</p>	2
3	<p>Civilizația și cultura medievală timpurie</p> <p>a) Consecințele mării migrații a popoarelor pentru civilizația și cultura europeană.</p> <p>b) Regatele barbare – între spiritualitatea creștină și tradiția militară</p> <p>c) Specificul civilizației și culturii popoarelor germanice.</p> <p>d) Regatul Franc – centru al civilizației medievale timpurii.</p>	2
4	<p>Viața socială și urbană medievală în statele vest-europene.</p> <p>a) Sistemul de vasalitate: structură, caracteristice, influențe asupra formării valorilor medievale</p> <p>b) Specificul vieții urbane.</p>	2
5	<p>Dezvoltarea culturii medievale în statele europene.</p> <p>a) Sistemul de învățământ și dezvoltarea științei</p> <p>b) Filosofia, teologia, literatura – curente și personalități</p> <p>c) Elementele specifice ale dezvoltării arhitecturii și artelor.</p>	2
6	<p>Dezvoltarea culturii românești medievale.</p> <p>a) Biserica – centru de cultură medievală</p> <p>b) Cronicile medievale – între mit și adevăr</p> <p>c) Personalități marcante românești</p> <p>d) Domnitori – ctitori ai culturii românești.</p>	2
7	<p>Renașterea – Europa la intersecția valorilor culturii antice, medievale și moderne.</p> <p>a) Cauzele Renașterii italiene</p> <p>b) Caracteristici generale ale Renașterii</p> <p>c) Știința, filosofia, literatura, arhitectura, pictura, sculptura în perioada Renașterii</p>	2

	d) Personalități marcante renașcentiste.	
8	Civilizația europeană în perioada revoluțiilor burgheze a) Transformări politico-sociale moderne b) Constituirea unui nou sistem de valori pe continentul european	2
9	Europa în timpul lui Napoleon a) Franța – centrul civilizației europene. b) Politica de export revoluționar și cultural a lui Napoleon Bonaparte. c) Opera juridică a Franței moderne	2
10	Cultura în epoca modernă. a) Gîndirea filosofică, științele – tendințe generale și specifice b) Literatura și arta – curente (romantism, realism, impresionism, expresionism, simbolism, naturalism) și personalități	2
11	Afirmarea culturii moderne românești a) Revoluția din 1848-1849 – factor de afirmare a culturii românești b) Personalități marcante a generației pașoptiste c) Reforma învățămîntului – cauze, conținut, consecințe d) Știința, literatura, presa, teatrul, arta	2
12	Progresul tehnico-științific și consolidarea civilizației europene moderne. a) Revoluția industrială – invenții și inventatori b) Impactul dezvoltării economice asupra vieții cotidiene în epoca modernă	2
13	Realizările științei și culturii în secolul al XX-lea a) Invenții științifice în epoca contemporană: cauze, consecințe b) Cultura românească în perioada interbelică c) Evoluția culturii artistice europene – „clasicismul secolului XX” (pictura, arhitectura, literatura, muzica, cinematografia)	2
14	Particularitățile vieții culturale în Republica Moldova. a) Politica sovietică din RSSM în domeniul culturii și științei b) Democratizarea republicii Moldova – revenirea la valorile culturii naționale c) Personalități marcante din Republica Moldova	2
15	Civilizația și cultura europeană în condițiile globalizării. a) Globalizare – concept și practică b) Tipurile de civilizație contemporană – teorii și caracteristici c) Civilizația contemporană - tendințe și perspective.	2

V. Competențe și conținuturi:

Competențe	Conținuturi Tema și aspectele cheie ale temei
<ul style="list-style-type: none"> - să analizeze caracteristicile generale ale noțiunii de civilizație pentru epoca antică; - să identifice factorii care au determinat constituirea primelor focare de civilizație; - să explice cauzele genezei civilizației grecești; - să caracterizeze etapele evoluției civilizației grecești; - să argumenteze elementele specifice ale culturii și civilizației grecești; - să analizeze componentele democrației ateniene; - să aprecieze valorile culturii grecești în contextul celor universale; - să demonstreze rolul civilizației grecești în evoluția societății europene. 	<p>Constituirea primelor focare de civilizație: Geneza și evoluția civilizației antice grecești.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Etapele evoluției civilizației grecești.</i> • <i>Geneza democrației ateniene.</i> • <i>Consecințele procesului de elenizare pentru civilizația europeană.</i> • <i>Dezvoltarea culturii în Grecia antică: învățămîntul, filozofia, științele, arta.</i> <p>Noțiuni cheie: civilizație, cultură, elenism, democrație antică, tragedie, comedie, arte liberale, stil ionic, doric, corintic, amfiteatru.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să caracterizeze civilizația romană; - să stabilească relația cauză-efect dintre transformările politico-militare și cele culturale din Roma antică; - să analizeze specificul culturii romane; - să explice importanța procesului de romanizare pentru popoarele europene; - să analizeze contribuția personalităților care au activat în domeniul culturii la promovarea valorilor civilizației romane; - să identifice elementele specifice ale Imperiului roman; - să demonstreze rolul civilizației și culturii romane în procesul de constituire a civilizației europene; 	<p>Geneza și evoluția civilizației antice romane.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Civilizația romană în perioada regalității.</i> • <i>Specificul culturii romane în perioada Republicii.</i> • <i>Civilizația romană în perioada Imperiului.</i> • <i>Rolul culturii romane în procesul de constituire a civilizației europene.</i> <p>Noțiuni cheie: republică, imperiu, romanizare, trofeu, columnă, arc de triumf, circ, Capitoliu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice caracteristicile civilizației geto-dace; - să demonstreze existența civilizației antice în spațiul Carpato-Danubiano-Pontic; - să argumenteze caracterul unitar al statului geto-dac din timpul lui Burebista și Decebal; - să demonstreze specificul culturii geto-dace; 	<p>Civilizația geto-dacă.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Geneza civilizației geto-dace (mil.III î.Hr.-sec.I î.Hr.)</i> • <i>Statul unitar la geto-daci.</i> • <i>Specificul culturii geto-dacilor.</i> • <i>Provincia romană Dacia. Continuitatea daco-romană.</i> • <i>Contribuția dacică la patrimoniul cultural și de</i>

<ul style="list-style-type: none"> - să comenteze informațiile autorilor antici referitoare la civilizația geto-dacă; - să explice aspectele specifice ale romanizării geto-dacilor; - să argumenteze continuitate daco-romană și apartenența românilor la spațiul cultural latin; - să explice contribuția dacică la patrimoniul cultural și de civilizație al antichității europene. 	<p style="text-align: center;"><i>civilizație al antichității europene.</i></p> <p>Noțiuni cheie: politeism, septentrional, murus dacicus, regat timpuriu, stat centralizat, beligines.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice cauzele și caracteristicile declinului lumii antice; - să stabilească legătura cauzală dintre criza Imperiului Roman, marea migrație a popoarelor și geneza societății medievale; - să explice cauzele și consecințele Imperiului carolingian; - să identifice și să comenteze impactul Imperiului lui Carol cel Mare asupra civilizației europene; - să argumenteze rolul bisericii în constituirea sistemului de valori medievale; - să formuleze sinteze referitoare la civilizația și cultura medievală timpurie. 	<p>Formarea civilizației medievale europene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Consecințele declinului lumii antice.</i> • <i>Viața politică și culturală în regatele barbare.</i> • <i>Europa în timpul lui Carol cel Mare.</i> • <i>Biserica - instituție de cultura și civilizație.</i> <p>Noțiuni cheie: declin, regat barbar, marea migrațiune a popoarelor, instituționalizare religioasă.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice specificul formării și evoluției civilizației bizantine; - să compare civilizația romană cu cea bizantină; - să argumenteze importanța operei juridice iustinieni; - să stabilească relația de cauzalitate dintre dezvoltarea învățămîntului și afirmarea culturii bizantine; - să demonstreze sinteza elementelor orientale, romane, grecești, creștine în procesul de constituire a civilizației și culturii bizantine; - să argumenteze rolul personalităților în dezvoltarea artelor; - să aprecieze impactul civilizației și culturii bizantine asupra popoarelor Europei de est, sud-est, sud balcanice. 	<p>Civilizația și cultura bizantină</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>specificul formării și evoluției civilizației bizantine;</i> • <i>perioada Iustiniană în Bizanț;</i> • <i>cultura bizantină: învățămîntul, filosofia, știința, teologia, literatura, arta;</i> • <i>personalități marcante bizantine.</i> <p>Noțiuni cheie: hrisov, basileus, logofăt, consistorium, cubiculum, universitate.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să explice legătura cauzală dintre împărțirea Imperiului carolingian și formarea noilor structuri politice în Europa de Vest; 	<p>Civilizația și cultura Europei de Vest în sec. IX-XV.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Organizarea politică a Franței, Germaniei, Italiei, Angliei.</i> • <i>Viața socială și urbană.</i> • <i>Caracteristicile generale ale culturii</i>

<ul style="list-style-type: none"> - să identifice impactul vieții politice asupra manifestării culturii medievale; - să stabilească interdependența dintre aspectele vieții politice, economice și formarea sistemului de vasalitate ca parte componentă a civilizației medievale; - să compare viața urbană cu cea rurală din evul mediu; - să explice importanța mediului urban pentru dezvoltarea civilizației medievale; - să analizeze caracteristicile generale ale culturii medievale din Europa de Vest; - să formuleze sinteze referitoare la dezvoltarea învățămîntului, științei, filosofiei, teologiei, literaturii, arhitecturii și artei. 	<p><i>(învățămîntul, știința, filosofia, teologia, literatura, arhitectura și artele).</i></p> <p>Noțiuni cheie: sistem de vasalitate, suveran, monarhie feudală, monarhia stărilor, universitate, catedră, breaslă.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice cauzele instituționalizării bisericii creștine; - să argumenteze implicarea bisericii în viața politică; - să explice consecințele luptei dintre biserică și monarhie în Europa de Vest; - să analizeze consecințele concurenței romano-bizantine; - să identifice cauzele și consecințele cruciadelor; - să compare prerogativele papei de la Roma cu cele ale patriarhului Constantinopolului; - să aprecieze rolul pozitiv și negativ al bisericii creștine în dezvoltarea învățămîntului, literaturii, arhitecturii, picturii medievale; - să conștientizeze aportul bisericii la formarea moralității medievale. 	<p>Impactul bisericii creștine asupra civilizației și culturii europene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Instituționalizarea bisericii creștine.</i> • <i>Consecințele luptei dintre puterea religioasă și cea politică pentru popoarele europene.</i> • <i>Concurența romano-bizantină.</i> • <i>Influența bisericii creștine asupra culturii europene.</i> <p>Noțiuni cheie: investitură, papalitate, patriarh, marea schismă, episcopie, excomunicare.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să explice cauzele Renașterii italiene; - să stabilească relația de interdependență dintre dezvoltarea orașelor italiene și formarea unei viziuni noi despre viață; - să demonstreze inspirația renașterii din valorile culturii antice grecești și romane; - să identifice caracteristicile Renașterii artistice; - să identifice corelația dintre Renaștere și umanism; - să analizeze trăsăturile Iluminismului; - să aprecieze lucrările personalităților marcante din perioada renașterii din diferite domenii; - să demonstreze caracterul european al Renașterii. 	<p>Renașterea și Iluminismul european.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cauzele și caracteristicile generale ale Renașterii italiene</i> • <i>Umanismul și Reforma religioasă.</i> • <i>Diversitatea culturilor - unitatea civilizației europene.</i> • <i>Învățămîntul, filosofia, literatura știința, arta în perioada Renașterii.</i> <p>Noțiuni cheie: renaștere, umanism, reformă religioasă.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - să explice principiile de organizare politică și socială în Moldova, Muntenia și Transilvania; - să stabilească relația cauză-efect dintre statutul principatelor Române și specificul dezvoltării culturii românești; - să demonstreze caracterul unitar al culturii medievale românești; - să argumenteze originalitatea culturii medievale românești; - să identifice opera culturală a domnitorilor români; - să aprecieze opera personalităților române care s-au afirmat pe arena europeană; - să identifice consecințele influenței bizantine și occidentale asupra culturii românești; - să conștientizeze valoarea culturii medievale românești. 	<p>Civilizația și cultura medievală în Spațiul Românesc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Organizarea politică a românilor în sec.VIII-XVI.</i> • <i>Personalități politice și culturale românești în sec. XIV-XVII.</i> • <i>Unitatea culturală a românilor în contextul civilizației occidentale.</i> • <i>Cultura românească între medieval și modern - personalități europene de origine româna (Dimitrie Cantemir, Nicolaus Olahus, Nicolae Milescu).</i> <p>Noțiuni cheie: sfat domnesc, domnitor, letopiseț, dregător, cărturar.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice cauzele constituirii sistemului de valori în epoca modernă; - să determine relația de interdependență dintre transformările economice, sociale, politice, naționale din epoca modernă și formarea noilor curente ideologice în Europa; - să explice impactul structurii sociale asupra vieții culturale moderne; - să compare curentele artistice din epoca modernă; - să formuleze sinteze referitoare la valorile politice, sociale, culturale ale epoci moderne. 	<p>Valorile politice, sociale, culturale ale epocii moderne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Formarea sistemului de valori moderne pe continentul european.</i> • <i>Structuri sociale în epoca modernă.</i> • <i>Curente artistice în epoca modernă.</i> • <i>Gîndirea filosofică, știința.</i> <p>Noțiuni cheie: gurghezie, profesie liberală, curent ideologic, relism, impresionism, expresionism, romantism, simbolism, naturalism.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să explice consecințele revoluțiilor burgheze din perspectiva formării sistemului de valori moderne; - să identifice tipurile de războaie din epoca modernă; - să compare războaiele din epoca modernă care au modificat hotarele în Europa: războiul de 30 de ani, războaiele napoleoniene; - să explice principiile diplomației europene în epoca modernă; 	<p>Impactul revoluțiilor și războaielor din epoca modernă asupra civilizației europene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Revoluțiile burgheze – principii și consecințe.</i> • <i>Formarea națiunilor și statelor naționale în Europa.</i> • <i>Epopeea napoleoniană - export de revoluție și cultură.</i> • <i>Europa Sfintei Alianțe și a „Secolului naționalităților”.</i> <p>Noțiuni cheie: conștiință națională, luptă de eliberare națională, Sfinta Alianță, congres, principiul naționalităților.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - să argumenteze rolul formării națiunilor libere în procesul de constituire a civilizației europene; - să stabilească relația de cauzalitate dintre războaiele napoleoniene și extinderea valorilor moderne în Europa; 	
<ul style="list-style-type: none"> - să explice impactul vieții politice asupra celei culturale; - să identifice controversele și perspectivele în procesul de modernizare a spațiului românesc; - să comenteze aspectele moderne ale organizării politice a României; - să stabilească relația de cauzalitate dintre mișcările revoluționare, naționale și afirmarea culturii românești moderne; - să argumenteze caracterul original al culturii moderne românești; - să aprecieze realizările culturale și științifice ale personalităților marcante românești din epoca modernă. 	<p>Spațiul românesc – parte componentă a civilizației moderne europene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Modernizarea Spațiului Românesc – controverse și perspective.</i> • <i>Organizarea politică a Spațiului Românesc în epoca modernă</i> • <i>Cultura românească în epoca modernă: învățământul, literatura, presa, arta, știința.</i> <p>Noțiuni cheie: europeniști, tradiționaliști, cultură națională, dubla alegere, societate culturală, romantism.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice tipurile de sisteme și regimuri politice din perioada contemporană; - să stabilească impactul valorilor democratice moderne asupra civilizației contemporane; - să caracterizeze regimul democratic și cel totalitarist; - să argumenteze rolul negativ al războaielor mondiale în procesul de dezvoltare a civilizației europene; - să aprecieze invențiile tehnice, progresele culturale din Europa în perioada interbelică; - să compare componentele culturii din Europa de Vest cu cele din Europa de Vest după al doilea război mondial; - să formuleze sinteze referitoare la influența factorului politic și militar asupra civilizației și culturii europene în prima jumătate a secolului XX. 	<p>Influența factorul politic și militar asupra civilizației și culturii europene în prima jumătate a secolului XX.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>State democratice și regimuri totalitare.</i> • <i>Impactul războaielor mondiale asupra civilizației și culturii europene.</i> • <i>Hotare politice și geografice în Europa după războiul doi mondial.</i> <p>Noțiuni cheie: totalitarism, regim politic, război mondial, cinematograful, „război rece”, lume bipolară, economie militarizată, cultul personalității, cultură de partid, statul-partid.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice factorii care au determinat elaborarea de politici și programe culturale europene; - să explice rolul UE în extinderea și promovarea valorilor culturale europene; - să comenteze argumentat sistemul de valori 	<p>Dimensiunea culturală a integrării europene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Politici culturale și programe europene culturale.</i> • <i>Europenism și drepturile omului.</i> <p>Noțiuni cheie: drepturile omului, europenism, program european.</p>

<p>europene contemporane;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să aprecieze politica UE de protecție a drepturilor omului; - să identifice cele mai importante programe culturale europene; - să motiveze participarea republicii Moldova la programele culturale europene. 	
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice tendințele de integrare europeană; - să explice importanța proceselor integraționiste la început de secol; - să caracterizeze cultura europeană contemporană; - să stabilească relația cauzală dintre păstrarea diversității în cultură a popoarelor europene și unitatea politică, economică a acestora; - să analizeze perspectivele de integrare europeană a R. Moldova; - să stabilească interdependența dintre globalizare și tendința de uniformizare culturală a popoarelor contemporane. 	<p>Realizări și perspective în civilizația și cultura europeană la începutul sec. al XXI-lea.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tendințe și perspective de integrare europeană la începutul sec. al XXI-lea.</i> • <i>Republica Moldova – perspective de integrare europeană.</i> • <i>Unitate și diversitate în cultura și civilizația europeană contemporană.</i> • <i>Globalizarea și elaborarea programelor culturale europene.</i> <p>Noțiuni cheie: globalizare, europenizare, cotidian, statul bunăstării sociale.</p>

VI. Evaluare

Evaluarea curentă se efectuează prin promovarea a două lucrări de control și aprecierea cunoștințelor studenților în cadrul seminarelor. Evaluarea finală se promovează sub forma unui test (examen). (formula de evaluare 60 % reprezintă media evaluării curente și 40% nota de la examen.)

VII. Chestionar

1. Constituirea primelor focare de civilizație: Geneza și evoluția civilizației antice grecești.

- *Etapela evoluției civilizației grecești.*
- *Geneza democrației ateniene.*
- *Consecințele procesului de elenizare pentru civilizația europeană.*
- *Dezvoltarea culturii în Grecia antică: învățămîntul, filozofia, științele, arta.*

2. Geneza și evoluția civilizației antice romane.

- *Civilizația romană în perioada regalității.*
- *Specificul culturii romane în perioada Republicii.*
- *Civilizația romană în perioada Imperiului.*
- *Rolul culturii romane în procesul de constituire a civilizației europene.*

3. Civilizația geto-dacă.

- *Geneza civilizației geto-dace (mil.III î.Hr.-sec.I î.Hr.)*
- *Statul unitar la geto-daci.*
- *Specificul culturii geto-dacilor.*
- *Provincia romană Dacia. Continuitatea daco-romană.*
- *Contribuția dacică la patrimoniul cultural și de civilizație al antichității europene.*

4. Formarea civilizației medievale europene.

- *Consecințele declinului lumii antice.*
- *Viața politică și culturală în regatele barbare.*
- *Europa în timpul lui Carol cel Mare.*
- *Biserica - instituție de cultura și civilizație.*

5. Civilizația și cultura bizantină

- *specificul formării și evoluției civilizației bizantine;*
- *perioada Iustiniană în Bizanț;*
- *cultura bizantină: învățămîntul, filozofia, știința, teologia, literatura, arta;*
- *personalități marcante bizantine.*

6. Civilizația și cultura Europei de Vest în sec. IX-XV.

- *Organizarea politică a Franței, Germaniei, Italiei, Angliei.*
- *Viața socială și urbană.*
- *Caracteristicile generale ale culturii (învățămîntul, știința, filozofia, teologia, literatura, arhitectura și artele).*

7. Impactul bisericii creștine asupra civilizației și culturii europene.

- *Instituționalizarea bisericii creștine.*
- *Consecințele luptei dintre puterea religioasă și cea politică pentru popoarele europene.*
- *Concurența romano-bizantină.*
- *Influența bisericii creștine asupra culturii europene.*

8. Renașterea și Iluminismul european.

- *Cauzele și caracteristicile generale ale Renașterii italiene*
- *Umanismul și Reforma religioasă.*
- *Diversitatea culturilor - unitatea civilizației europene.*
- *Învățămîntul, filozofia, literatura știința, arta în perioada Renașterii.*

9. Civilizația și cultura medievală în Spațiul Românesc.

- *Organizarea politică a românilor în sec.VIII-XVI.*
- *Personalități politice și culturale românești în sec. XIV-XVII.*
- *Unitatea culturală a românilor în contextul civilizației occidentale.*
- *Cultura românească între medieval și modern - personalități europene de origine româna (Dimitrie Cantemir, Nicolaus Olahus, Nicolae Milescu).*

10. Afirmarea culturii moderne românești

- *Revoluția din 1848-1849 – factor de afirmare a culturii românești*
- *Personalități marcante a generației pașoptiste*
- *Reforma învățământului – cauze, conținut, consecințe*
- *Știința, literatura, presa, teatrul, arta*
- **11. Impactul revoluțiilor și războaielor din epoca modernă asupra civilizației europene.**
- *Revoluțiile burgheze – principii și consecințe.*
- *Formarea națiunilor și statelor naționale în Europa.*
- *Epopoea napoleoniană - export de revoluție și cultură.*
- *Europa Sfintei Alianțe și a „Secolului naționalităților”.*
- **12. Influența factorul politic și militar asupra civilizației și culturii europene în prima jumătate a secolului XX.**
- *State democratice și regimuri totalitare.*
- *Impactul războaielor mondiale asupra civilizației și culturii europene.*
- *Hotare politice și geografice în Europa după războiul doi mondial.*
- **13. Dimensiunea culturală a integrării europene.**
- *Politici culturale și programe europene culturale.*
- *Europenism și drepturile omului.*
- **14. Realizări și perspective în civilizația și cultura europeană la începutul sec. al XXI-lea.**
- *Tendințe și perspective de integrare europeană la începutul sec. al XXI-lea.*
- *Republica Moldova – perspective de integrare europeană.*
- *Unitate și diversitate în cultura și civilizația europeană contemporană.*
- *Globalizarea și elaborarea programelor culturale europene.*
- **15. Realizările științei și culturii în secolul al XX-lea**
- *Invenții științifice în epoca contemporană: cauze, consecințe*
- *Cultura românească în perioada interbelică*
- *Evoluția culturii artistice europene – „clasicismul secolului XX” (pictura, arhitectura, literatura, muzica, cinematografia)*
- **16. Particularitățile vieții culturale în Republica Moldova.**
- *Politica sovietică din RSSM în domeniul culturii și științei*
- *Democratizarea republicii Moldova – revenirea la valorile culturii naționale*
- *Personalități marcante din Republica Moldova*

VIII. Bibliografia selectivă

1. Aramă E., *Istoria dreptului românesc*, Chișinău, 1998
2. Barber John R. *Istoria Europei moderne.*- București: Editura Lider, 1993.
3. Berstein Serge, Milza Pierre. *Istoria Europei. Vol.1: Moștenirea Antichității / Trad. de I.Bița; Ed. îngr., note și coment. de N.Zugravu.- Iași: Institutul European, 1997.- 373p.; Vol.2: De la Imperiul Roman la Europa (sec. 5-9) / Trad. de S.Dănăilă; Ed. îngr., note și coment. de A.Platon.- Iași: Institutul European, 1997.- 271p.*
4. Carpentier J., Lebrun F., *Istoria Europei*, București, 1997
5. Cernea E., Molcuț E., *Istoria statului și dreptului românesc*, București, 1999
6. Chamoux François. *Civilizația greacă în epocile arhaică și clasică. Traducere de Mihai Gramatopol. Vol.I.- 375p.; Vol.II.- 180p.- București: Editura Meridiane, 1985.*
7. *Culegere de texte pentru istoria universală. Epoca modernă, V. I., (1640-1848), alc. C. Mureșan, E. Csetri, B*
8. Drîmba Ovidiu, *Istoria culturii și civilizației*, București, 1998

9. Drimba Ovidiu. Istoria literaturii universale. Vol.1: Antichitatea, Evul Mediu, Renașterea.- 1963.- 236p.; Vol.2: Iluminismul, Clasicismul, Romantismul.- 1970.- 292p.; Vol.3: Realismul, Parnasianismul, Simbolismul.- 1971.- 207p.- București: Editura Didactică și Pedagogică.
10. Drimba Ovidiu. Pagini despre cultura europeană.- București: Editura Publicom, 1945.
11. Dumont-Wilden L. L'Évolution de l'esprit européen.- Paris: Ernest Flammarion, 1937.- 317p.
12. Duroselle J.B. Histoire de l'idée européenne.- Paris: Encyclopaedia Universalis, 1970.- 476p.
13. Duverger Maurice. Europa de la Atlantic la Delta Dunării. Trad. din l.fr. de Paul Miclău.- București: Omegapres, 1991.- 176p.
14. Ferrari Anna. Dicționar de mitologie greacă și romană. Traducere de Dragoș Cojocaru, Emanuela Stoleriu, Dana Zămosteanu.- Iași: Polirom, 2003.- 999p.
15. Gaillard Jean-Michel, Rowley Anthony. Istoria continentului european. De la 1850 până la sfârșitul secolului al XX-lea. Trad. din l.fr. de Em. Galaicu-Păun.- Chișinău: Editura Cartier, 2001.- 672p.
16. Hen Christian, Léonard Jacques. Europa. Trad. din l.fr. Iulia Trăistaru.- București: Humanitas, 1992.- 161p.
17. Husar Al. Ideea europeană, sau Noi și Europa: (istorie, cultură, civilizație).- Iași: Institutul European; Chișinău: Editura Hyperion, 1993.- 390p.
18. Istoria evului mediu, v.1-2, sub red. lui Z. Udalțova și S. Karpov, Chișinău, 1992
19. Istoria Greciei Antice, sub red. lui V. Avdiev, Chișinău, 1989
20. Istoria modernă a Europei și Americii, vol.1, Chișinău, 1992
21. Istoria Romei Antice, sub red. lui V. Kuzișcin, Chișinău, 1982
22. Jinga Ion, Popescu Andrei. Integrarea europeană: dicționar de termeni comunitari.- București: Lumina Lex, 2000.- 208p.
23. Matei Horia C. Civilizația lumii antice.- București: Editura Eminescu, 1983.
24. Matei Horia C., Neagu Silviu, Nicolae Ion, Radu Caterina. Enciclopedia Europei. Cuvânt înainte: Acad. Mircea Malița.- București: Editura Meronia, 2001.- 382p.
25. Mică enciclopedie de politologie. Coord. științifici dr. Ovidiu Trăsnea, dr. Nicolae Kallós.- București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1977.- 493.
26. Pădureac L., Istoria dreptului. Prelegeri, documente, laboratoare, Bălți, 2006
27. Ле Гофф Жак. История Европы, рассказанная детям. Пер. с фр. Н.Кудряковой.- М.: Текст, 1998.- 142с.

Universitatea de Stat „A.Russo” din Bălți
Test (model)
de evaluare finală la disciplina Cultură și civilizație europeană, pentru studenții anului trei
(Facultatea de Psihologie și Asistență Socială)

Varianta I

nr. grupei _____

studentul _____

timp de realizare – 80 minute

1. Definiți noțiunea: civilizație, puritanism

4 puncte

2. Explicați cauzele și consecințele Reformei religioase în Europa.

12 puncte

3. Stabiliți legătura cauzală dintre evoluția vieții politice din Atena și geneza democrației antice.

16 puncte

4. Formulați eseu la tema: Contribuția civilizației Geto-Dace la constituirea spațiului cultural european.

20 puncte

Punctaj	0-5	6-12	13-18	19-24	25-28	29-34	35-38	39-42	43-46	47-50
Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Punctaj acumulat-----

Nota:-----

Aprob

șeful Catedrei
Științe socioumane

Profesor: Lidia Pădureac

FIȘA DISCIPLINEI

Universitatea de Stat “Alec Russo” din Bălți		Denumire unității de curs	
Facultatea		Cultură și civilizație europeană	
Catedra	Științe socioumane		
Domeniul general de studiu	Științe ale educației	Categoria disciplinei	Semestrul (1-8):
Domeniul de formare profesională la ciclul I			
Denumirea specialității		Tipul unității de curs	

I. Structură disciplină

Număr de ore/săptămână				Credit e	Total ore/ Semestru 4	Total ore de activitate individuală 5	Forma de evaluare (C/Exs/Exo/Eec/T) 6	Limba de predar e
Cur s	Sem .	Lab .	Proiec t					
2			-	4	60	60	Exs	Român a

II. Personal didactic

	Gradul didactic	Titlul științific	Prenumele și numele	Încadrarea (titular/cumul)
Curs	Conf. univ	Dr.	Lidia Pădureac	titular
Seminar				
Laborator				

III. Precondiții de accesare a disciplinei (se menționează disciplinele care trebuie studiate anterior)

Istoria, Filozofia

IV. Obiectivele disciplinei

Cunoașterea celor mai importante evenimente și fenomene culturale din civilizația europeană; înțelegerea transformărilor moderne sociale, economice, politice, culturale care au fost inițiate pe continentul european; Dezvoltarea capacităților de analiză sinteză, comparație a fenomenelor din cultura și civilizația europeană; Educarea în spiritul valorilor europene.

V. Tematica disciplinei

Curs	În cadrul cursului sunt abordate și studiate următoarele probleme: 1.Geneza și evoluția civilizației antice grecești. 2. Geneza și evoluția civilizației antice romane. 3.Civilizația geto-dacă. 4.Formarea civilizației medievale europene. 5.Europa Occidentală în sec. IX-XV. 6.Civilizația medievală în Spațiul Românesc. 7.Renașterea și Iluminismul european. 8.Europa în epoca modernă. 9.Geneza democrației în epoca modernă. 10.Spațiul românesc – parte componentă a civilizației moderne europene. 11. Cultura europeana în epoca
-------------	---

	modernă. 11.Democrație și totalitarism în prima jumătate a sec. al XX-lea. 12.Europa postbelică – probleme și perspective. 13.Dimensiunea culturală a integrării europene. 14.Cultura și civilizația europeană în perspectiva globalizării. 15.Tendențe și perspective de integrare europeană la începutul sec. al XXI-lea.
--	---

VI. Bibliografie minimală obligatorie⁷

Drîmba Ovidiu, Istoria culturii și civilizației, București, 1998
Carpentier J., Lebrun F., Istoria Europei, București, 1997
Aramă E., Istoria dreptului românesc, Chișinău, 1998
Cerneș E., Molcuț E., Istoria statului și dreptului românesc, București, 1999
Culegere de texte pentru istoria universală. Epoca modernă, V. I., (1640-1848), alc. C. Mureșan, E. Csetri, B
Gaillard Jean-M., Istoria continentului European: de la 1850 pînă la sfîrșitul sec. al XX-lea, Chișinău, 2001
Istoria Greciei Antice, sub red. lui V. Avdiev, Chișinău, 1989
Istoria Romei Antice, sub red. lui V. Kuzișcin, Chișinău, 1982
Istoria evului mediu, v.1-2, sub red. lui Z. Udalțova și S. Karpov, Chișinău, 1992
Istoria modernă a Europei și Americii, vol.1, Chișinău, 1992
Pădureac L., Istoria dreptului. Prelegeri, documente, laboratoare, Bălți, 2006

VII. Metode didactice folosite

Prelegerea, explicația, dezbateră, studiul de caz, problematizarea, simularea de situații, studiul bibliografiei.

VIII. Evaluare

Pre-condiții	participare și efectuarea tuturor activităților de laborator și susținerea tezei de an		
	Modalități și mijloace de evaluare	Procent din nota finală	
Evaluare finală:	Examen scris (test)	40%	
Evaluare curentă	Seminar	Evaluare curentă (test)	60%
	Laborator		
	Teza de an		